

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

In conuertendo inimicum meum retrorsum, infirmabuntur & pertibunt a
facie tua.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

posita sunt. Latabor & exultabo, psalmo. v. ubi dicitur: Et latabuntur omnes & gloriabuntur in te omnes. Quod enim hic exultabo, illic eiusdem uerbi futuro gloriabuntur, dixit. Porro Hieronymus illic laudauit, hic gaudebo reddidit. Tanta est difficultas ubiq; consistere sibi interpreti. Atq; q̄ illic facturum se in media tribulatione pollicetur, hic liberatus, profuso gaudio facit. Tribulationis enim sola dei laude sustentatur, quā finito malo reddat. Sicut dicit psal. xij. Quare tristis es anima mea? & quare conturbas me? Spera in deo, quoniam adhuc confitebor illi salutare uultus mei. Et ibidem: Quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis, usq; ad domum dei, in uoce exultationis, & confessionis, somus epulantis. Nec moueat quod uerbis futuris utitur in rem presentem, ita enim moris est, narraturis, cantaturis, acturis, ut dicant: Cantabo, dicam, faciam &c, cum iam incipiant.

Vide ergo, qui confiteri, narrare, latari, exultare, psallere se dicit, quāto restu & cumulo iucundissimorum prorumpit affectuum, & emphaticus est totus. Non simpliciter dicit confitebor, sed in corde, & toto corde, nec simpliciter iam narrat opera, sed mirabilia dei, eaq; omnia: adeo gessit (sicut Iohānes in utero) & exultat spiritus eius in deo salutari suo, qui fecerit ei magna, & mirabilia illa, quae sequuntur. In quo uerbo certe argumentum huius psalmi aperit, scilicet, q̄ mirabilia dei canit. Mirabilia uero, q̄ p̄ eos qui nihil sunt, cōuertit eos qui oīa sunt, & per Almuti in fide abscondita uiuētes, mūdo mortuos, humiliat eos qui in gloria florent, mūdo spectabiles, tam magna faciens sine uis, sine armis, sine opere, sed sola cruce, & sanguine.

Illud quod omnia mirabilia dicit se narraturum, quomodo conueniet cum illo Iob. ix. Qui facit mirabilia & inscrutabilia, quorum nō est numerus: Aut quis enaret oīa mirabilia dei: dicemus hoc hyperbolico illo affectu dici, quo psalmo. vj. dictum est: Lauabo per singulas noctes lectum meū. Quod uidelicet tantus ei sit ardor in dei magnalia, ut quantum est in uotis, omnia uelit, etiam si non possit enarrare. Amor enim, non habet modū, neq; finē, s. Cor. xij. Charitas omnia credit, omnia suffert, omnia sustinet. Sic & omnia potest, & facit, quia solū opera dei proponat cantare, & aliud nihil, iuxta illud psalmi. v. Docebo iniquos uias tuas, & psalmo. xvj. Ut non loquat os meū, opera hominū, Narrabo itaq; omnia mirabilia, id est, quicquid narrauerō deinceps tua mirabilia erunt. Eodē tropo psal. vj. audiuius dici: Inueteraui inter omnes inimicos meos, id est, eos qui sunt omnes inimici mei.

In toto corde. Ex superioribus intelligendū relinquo. Sunt em̄ (ut psal. xj. dicitur) qui loquantur corde, & corde, id est, duplici, diuisoq; corde, ut qui deo consentiunt, donec benefecerit eis: Alij uero lingua quoq; mentiti sunt ei, & cor eorum non fuit rectum. psalmo. lxxvij. Qui & loquuntur pacē cū proximo suo, mala autē in cordibus eorum, uiri sanguinum & dolosi. His nunq; contigit, ut mirabilia dei cognoscāt, nedum aliquando enarrant. Igitur toto corde confitebor domino, qui neq; in prosperis seipsum iactat, nec in aduersis contra deū murmurat, utrobique æquabilis in sincera laude dei; quod nisi cum Christo crucifixis, & passionibus expertis, non est possibile.

In conuertendo inimicum meum retrorsum, infirmabuntur & peribunt a facie tua.

Hic incipit

Iucūdiß. affectibus exuberant ueri laudatores dei.

Mirabilia dei

Amor sine fine modo.

Toto corde confiteri domi no.

Hic incipit mirabilia dei enarrare, scilicet, inimicorū cōuersiones. Satis iam superq; commēdata est figura hebrææ linguæ oīm frequentissima Synecdoche, quam alij singulare pro plurali, alij collectiuum pro distributiuo uocāt. In cōuertendo (inquit) inimicū, & mox infirmabuntur, scilicet, idem inimicus, sui inimici. Deinde, q; grāmaticos offendit, in cōuertendo inimicum, in secunda persona reddi poterat: Dum conuerteres, aut conuertisti inimicum meum, sic enim cœpit, & prosequitur in secunda persona, psalmum.

Heroicis autem & militaribus uerbis utitur, ut possit rudibus uideri de carnalibus bellis, & inimicis loqui, dum inimicus commemorat: Deinde retro fugatos, infirmatos quoq; & occisos, pditosq;. Verum hæc omnia (Vt Aug. hoc loco ait) beneficium, nō pœna, & tantum beneficium, ut huic comparari nihil possit. Ego autem cōuersionem retrorsum, simpliciore sensu, intelligo aliud nihil, q̄ fugam inimicorum, qua uerso dorso reuertuntur unde uenerūt. Sicut Exo. xiiij, dixerūt Aegyptij: Fugiamus Israel. dominus enim pugnat pro eis cōtra nos. Qui locus, uel exemplum, uel speculum fuit, quo propheta erudiretur ad hanc prophetiam formandam. Nulla enim ui hominum, nullis armis, sed solo respectu suo Aegyptios perdidit. Sicut ibidem dicit: Respiciēs dominus super castra Aegyptiorum per columnā ignis, interfecit exercitum eorum, & subuertit rotas curuum, ferebanturq; in profundum. Sic psal. ciiij, Qui respicit terram, & facit eam tremere, Abacuk. iij, Aspexit, & dissoluit gentes, & contriti sunt montes seculi, Et. cxvj, Montes sicut cæra fluxerunt a facie dñi, a facie dominatoris uniuersæ terræ. Ita quod & hic dicit, a facie tua, tollit suspicionem armorum, & uirium carnalium, quibus homines cōfidunt & pugnant, ut omnino spiritali uirtute, atque de cœlo intelligantur, fuga, impugnatum est contra eos, stellæ manētes in ordine suo, aduersus Sifaram pugnauerunt: Nisi q; hoc psalmo, non corporalis, ut in illis figuris contigit, sed spiritalis, fuga, infirmitas casusq; inimicorum describitur, ut dixi: De plenitudine enim loquitur, & absconditis figurarum.

*Spūs uirtute
hostes Ecclesie
fugandi.*

Quæ est ergo fuga spiritalis inimicorum? quæ debilitatio? quis interitus? Espectro isto hostium cadentium nobis liceat ea capere: Primum, est fuga, de inde impotentia, quod a uerbo ruere in hebræo uenit, ut sit lapsus quo hostes fugientes, & cæci cadunt, ac moriuntur: Ultimo, perditio & interitus, q̄ omnino desinunt esse, ut nec eorum memoria supersit. Quibus omnibus aliud nihil, q̄ conuersio & iustificatio impiorum describitur. Fuga enim terror est, & amissa fiducia cōsciētiz, agnitio peccati, uirtus legis cognita: Quā sequitur mox debilitatio, lapsus, tumultus, & felicissima cædes, quā nos cōtritionem uocamus, odium, scilicet peccati, ac iam mors ipsa malorum affectuum: Tunc enim mox displicent, quæ placuerunt, & placent, quæ displicuerunt, cedimus & damus terga, his quæ prius insensata fronte persequebamur. Post hæc sequitur abolitio penitus, & perditio, quādo cōuersa, per gratiam dei, uoluntas ne signum quidem prioris uitæ reliquum in nobis est, ambulantis, scilicet, in nouitate uite secundum uirtutem resurrectionis Ihesu Christi, ut Ro. vj, docet Apostolus: & hæc exemplo ipsius eiusdem Apostoli licet cernere qui inimicus Ecclesie acerrimus, & fugiens, repenteq; infirmatus dixit: Domine quid me uis facere? Tandem perditus omnino, adeo nihil reliquum habuit inimicitiz, ut summis uiribus pro Ecclesia dei præ cæteris abundantius laboraret.

Verum,

Verum, quibus uiribus hæc uictoria pariat, signat, cum dicit: A facie tua, *Verbodei ster*
 In quo tangitur officium uerbi, per quod reuelatur diuina uoluntas, misericor *nuntur impij.*
 dia, iudicium &c. de quibus statim dicit. Non enim alia re, q̄ solo uerbo dei,
 ista fuga, debilitatio, perditio impiorum perficitur, in quo reuelatur gloria do-
 mini: cui si cooperatus fuerit deus, & se se cordibus impiorū per incrementum
 notum fecerit, sequitur hæc uictoria. Ideo non frustra uoluit magis a facie tua
 dicere, q̄ nulla alia re, aut uerbo, ut incrementum uerbi efficax ostenderet. Quis
 enim a facie Apostolorum conuerteretur, cum essent in persona contemptibi-
 les? Quorū uero audiunt uerbum dei, qui perdurant tamen in impietate sua?
 Ar ubi facies domini ipsa reuelata fuerit per spiritum intus docentem, ibi con *Facies domi*
 uersio retrorsum, infirmatio, perditio simul sequuntur, sicut Isaiæ v. dicit: Ru *ni conuertit*
 gatus eius ut leonis, rugiet ut catuli leonum, & tenebit predam, & *peccatores.*
 amplexabitur, & nō erit qui eruat. Et Mich. v. Et erunt reliquæ Iacob in gen-
 tibus, in medio populorum multorum, quasi leo in iumentis siluarum, & qua
 si catulus leonis in gregibus pecorum, qui cum transierit & conculcauerit &
 cœperit, non est qui eruat: & exaltabitur manus tua super hostes tuos, & om-
 nes inimici tui interibunt.

Quare sincerissima gratitudine Almuth ista, hæc mirabilia non sibi, sed soli
 deo tribuit, & si ministerio suo cooperata sit, nō tamen a uerbo suo, sed a facie
 dei perfecta dicit. Sicut & Paulus. j. Cor. iij. Neq̄ qui plātat, neq̄ qui rigat, ali-
 quid est, sed qui incrementum dat deus: Dei cooperatores sumus.

Cur autem in futuro loquitur, fugabis, infirmabis, perdes, cum de prate-
 ritis gloriatur, & confiteatur?

Forte, ut simpliciter dicamus, quia Prophetiam de futuris texit, ideo, & futu-
 ris mixtum, & præteritis uerbis utitur, ut est mos constans fere omnium pro-
 phetarum, præsertim psalmographorum. Cum reuera, & res ita ageretur ab
 initio, q̄ Ecclesiæ inimici & uincuntur & uicti sunt & uincuntur. Atq̄ ita stet,
 q̄ uerbum domini manet in æternum, & ueritas eius in seculum seculi, omni-
 umq̄ seculorum hominibus conueniat, semper idem operans, sed in noui te-
 stamenti exordio abundantius.

Adde adhuc unum, ut personarum differentiam obserues Almuth, & inimi-
 corum eius: Scilicet, illam esse infirmam, stultam, cōtemptam, hos autem esse
 potentes, sapiētes, honoratos, & omnino montes mundi. Ut ex Abacuk. iij. di-
 ximus: Aspexit, dissoluit gentes, & cōruti sunt montes seculi: Incuruati sunt
 colles mūdi ab itineribus æternitatis eius, id est, mūdi eius. Hoc est (ut Isa. xl.)
 Omnis mons & collis humiliabitur: seu, ut eiusdē. ij. clarius dicit: Et incuruabi-
 tur omnis sublimitas hominum, & humiliabitur altitudo uirorū & eleuabitur
 dñs solus in die illa. Et psal. ciiij. Tangit montes & fumigabunt. Hanc (in q̄)
 personarū comparationē, nisi obserues, nō satis intelliges quæ sint mirabilia,
 quæ narraturū se dixit. Quid enim mirabilius, q̄, ut Petrus, indoctus, idiota &
 piscator, conuerteret principes sacerdotum, Phariseos, deinde reges gētium, *Mirabile ma*
 atq̄ adeo ipsam Romam, quā in flore magnitudinis & uirtutis suæ aggredi, su *ximum.*
 biq̄ cōdam sibi rudi, & pauperi piscatori, tam stultū, ac ridiculū apparet, ut uix
 aliud magis ridiculū toti mūdo, & impossibile præsumi potuisse uideat: Et tñ
 quod oium fidem tāto intervallo superauit, & creditū & factū est, licet pertinā-
 cissime resisteret, ac multo tādem martyri sanguine uinceretur. Et prohdolor
 hodie tāta mirabilia, in quātam abiēre obliuionē, immo ignorātam & incon-
 siderantiam: licet adhuc in oculos nostros impingant.

S Quoniam